

[Transcript] Dagens Eko / Därför tar den franska ilskan inte slut

Hallå, det här är den nya nyhetspådden, Dagens Eko. Nu börjar vi.
Marina, du har varit ute och bevakat protesterna i Frankrike under den här våren.
Hur ofta har du tänkt att nu ballar det ur?
Först var det ju bara väldigt mycket festivalstämning på de här demonstrationerna.
Men nu sist, till exempel när jag var ute, så var det otroligt spánt.
Väldigt obehagligt, som att man stoppat in polis och demonstranter i en tryckkokare ungefär.
Det här är Dagens Eko med Robin Olin.
I dag om varför den franska ilskan inte verkar ta slut.
Det är Nyårsaffton.
Medan människor runt om i Frankrike förbereder sig för att fira in det nya året 2023.
Så sveper TV-kamrorna över LSE-palatsets fasad.
Presidente Manuell Macron ska hålla Nyårs tal.
Macron sitter framför en välfylld bokhylla med stadig blick, säger han.
2023 kommer bli året, då vi gör en pensionsreform i Frankrike.
Vårt nuvarande pensionssystem bygger på kredit.
Nu inför vi ett hållbart och rättvist system.
-Kan vi fortsätta finansiera kredit? -Måste vi jobba längre?
-Devraton ska jobba längre i 2023. -Ja, säger Macron.
-Läser jag också. -Domorden ska sätta Frankrike i brand.
Viva la République. Viva la France.
Jester-Marie Nilsson-Boj syder uppa korrespondent.
Om du börjar med att ta oss till den första protesten mot pensionsreformen.
Efter Macrons Nyårs tal. Hur är det?
Den första demonstrationen ägde du rum i mitten av januari.
Då var det bara positiv energi på Frankrikes gator.
Verkligen i Paris då jag var. De demonstrerade tillsammans med sina kollegor.
Du vet, i likadana t-shirts, små lastbilar som hade stora ballonger med logo på.
Det var DJs som spelade. Det luktade hash, vissa drack öl.
Det grillades kabanos och grillspett. Det var helt enkelt folkfest på många sätt.
Folk har roligt på gatorna, samtidigt som de protesterar.
Verkligen. Mycket kampanda. Folk var uppröda och förbannade.
Men ändå laddade på gott mör. Folk sjönk gamla och nya vänsterslagdängor.
-Vad är det? -Vänsterslagdängor.
-Om Lars Rijan, till exempel. -Om Lars Rijan, om Lars Rijan.
Och protesttalikörer. Även om Macron inte vill, så är vi här.
Vi är här även om Macron inte vill, till exempel.
Men du, Maria, om jag förstår det rätt är förslaget att höja pensionshålden från 62 till 64 år.
Ur ett svensk perspektiv kan det verka lite konstigt att folk blir uppröda över det.
-När Frankrike ändå har en låg pensionshålder i jämförelse? -Det undrar ju.
Därför har jag ställt en fråga till många.
Dels för att det inte behövs.
Det finns en uträkning som den franska pensionsmyndigheten har gjort.
Och som visar att det franska pensionssystemet är i balans från 2030.
Utan att man behöver höja pensionshåldern. Man kan rikta kritik mot den.

Men den finns och folk hänvisar till den hela tiden.
Man kanske behöver höja nivån på pensionerna.
Då kan man höja avgifterna.
Vissa menar att de ska läggas på arbetsgivarna och andra menar på alla som arbetar.
Istället för att förlänga ålder när man går i pension.
Sen menar andra. Till exempel en kille, Damjan, som jag pratar med.
Att anledningen till att andra europeer jobbar längre är för att de har gått mer på det.
Morgen kommer du i Sverige, i Europa, till en del av EU-regioner.
Jag frågar, varför kan inte fransmännen jobba lika länge som andra europeer?
-Besketslesfär, Nonslespafär.
Vi går inte med på att jobba längre. Vi ger inte efter.
Det är vårt fel själva i Sverige om vi inte protesterar, som han tänker.
Vi får skylla oss själva för att vi låter oss bli körda med.
Alla de här demonstrationerna är i rum, samtidigt som det är generalstrejk i Frankrike.
Vi har hittills haft tio sådana.
Det transpörer fortumot Berturbe.
Vi har förberedat powerproduktionen, publik transport och skolan på tredje dag.
Under de här generalstrejkarna är det problem med att flygtrafiken, tunnelbanetrafiken, busstrafiken, tågtrafiken, lärare går inte till jobbet och så vidare.
Så det är ju samhället påverkats på flera olika sätt.
Är de automobilisterna trevligare än möjliga novellpenurid och karbjörn?
Sen hade vi renhållningsarbetar, strejken i Paris.
Alltså, Dipty, ska vi ändra gärna och tala om några av de starkare än vanliga åter.
Tio tusenton sopper på Paris-gater.
Storbrorna i Paris är överflöda med karbjörn.
Och kvinnorna stiger.
Det är pobell som fortsätter att säkla.
Mån av tråd, det är generellt enligt utgivare av Arkt de Triomphe,
men också i Eiffel-tour.
Hur ser det ut med sopper överallt?
Det är så jävla äckligt.
Om man är rädd om miljön blir man förtvivlade
för att det verkar runt massa plast som sen hamnar i sän som vimden tar.
Men sen är det ju duver, rådder och hundar och katter
och flyger och sånt som är att böka i det här.
Sen får vi tappa folkhelthkonceptet
så att det hamnar i exakt allt i de här högarna som inte forsklas bort.
Vad menar du att det hamnar allt möjligt där?
Folk passar på att ränta lite i barnens rum
och så står det någon sånna trasig bilverksta i plast där också.
Det finns ju ingen möjlighet att alla såporna sen kommer att sortera.
De är i samma hög.
Till slut var det ju så mycket här på utanför på min trottar.
Jag kunde knappt passera på trotturen

utan man fick verkligen hålla sig längs husväggen.
Och sen luktar det ju jätteäckligt.
Men accepterar fransmännen det här och att vada runt i sopor
för att folk är arga på att Macron vill höja pankonsolten?
Regeringen hade ju hoppats på och räknat med att stödet för reformen
skulle öka
om man bara liksom förklarar för fransmännen varför den är så viktig.
Men så det har inte hänt.
Opinionen mot reformen är fortfarande massiv
och stödet för protesterna också.
Både motståndet mot reformen och stödet för protesterna
har hela tiden, hela våren, legat på runt 60-70 procent.
M'chers kollegor!
Landre du!
Silvople!
Den 16 mars i år samlas framtidiges parlament.
Det ska bli en av de mest kaosartade dagarna på länge.
M'chers rapporter!
M'chers rapporter!
När Premierminister Elisabeth Borne ställer sig i talastolen
så har hun svårt att överrösta parlamentsledamöterna.
Permet mig att säga...
Hennes budskap är att regeringen bestämt sig för att använda en särskild paragraf
i grundlagen, paragraf 49-3,
och driva igenom pensionsreformen utan att låta parlamentet rösta om saken.
Ledamöterna buvar och håller upp plakat med protester.
Och det är så att det är en parlamentarisk demokrati som har det dörr.
Bara några timmar senare växer en misstroende förklaring mot regeringen.
Och ute på gatorna glossar protesterna upp igen.
Och nu kommer det bli våldsammare.
Maria, hur skulle du säga att protesterrörelsen på gatan förändras
efter att regeringen driver igenom pensionsreformen på det här sättet?
Den går in i en ny fas, kan man säga.
Det är att enligt en opinionsundersökning från IFOP,
som tidningen L'Express du Dimanche gjorde,
så är alltså 78 % av fransmännen
emot att regeringen använder sig av den här metoden
för att driva igenom reformen.
78 % är väldigt många, det är mycket.
Och det är viktigt att ha med sig det när man försöker förstå vad som sen händer.
Därför att det som nu då händer är att protesterna
plötsligt inte längre bara handlar om motståndet mot reformen,
men mot att den är orättvis slår hårdast mot de svaga.
Utan att den också då blir ett uttryck för protester

mot ett odemokratiskt styrelseskick.
En helt ny grupp personer, demonstranter,
ansluter sig till demonstrationerna.
I många unga studenter som nu ger sig ut på gatan
och visar tydligt och sitt missnöje med Macron,
regeringen och den här odemokratiska franska konstitutionen
som de menar då.
Det som vi vill idag är mobilisation.
Mobilisationen som dör över tid,
med personer som är här och som mobilisar och som...
Folk känner sig genuint översöda och besvikna.
Vi lever inte längre i en demokrati, säger många.
De är inte respekterade till de aktuella.
Kan vi tala om demokrasier?
Och de förespråkar fortsatta protester.
Hallå, hallå, hallå!
Det är ett hat mot Macron.
Får du uppleva den här förändringen på gatan, då,
när du ut och bevakar protesterna?
Absolut.
Och den första gången som jag hamnar i våldmellan,
demonstranter och polis,
det är då den 23 mars.
Den här dagen, då, så ger jag mig ut.
I vanliga fall brukar jag haka på demonstrationen,
för det är så fruktansvärt mycket folk vi pratar om,
så jag brukar vara lite i spansen på demonstrationen.
Men nu bestämmer jag mig för att genskjuta demonstrationen.
Det som händer då är att jag först mäter enormt många poliser,
kravallpoliser som kommer gående och andra som kommer i polisbilar.
Och sen, efter det, kommer det ett helt gäng med svartklädda.
En hord, kan man säga, av svartklädda demonstranter med huvudvor.
Det är inte det de kan vara längre.
Det är helt tydligt att de här personerna har ett helt annat syfte med sin protest.
Så börjar de det här gänget att söka efter saker och sönder.
Du får förstå att de vankar fram och tillbaka.
Rivelåsning och skyddstakhet som inblandade in något vägarbete.
De välter, de kullsupptunnen.
Och här ser ju också poliserna att det börjar braka låst.
Demonstranterna avhör att smällare av något slag.
De tänder helt på supptunnen.
De ägnar sig åt random vandalisering, kan man säga,
och ger sig på polisen också.
Den svarar då med tårgasgranater.

[Transcript] Dagens Eko / Därför tar den franska ilskan inte slut

Det kommer fler kravallpolisen springande.
Det blir tjock, svart, rök, stiger upp från de här brinnande sopporna och sopptunnerna.
Det blir svårt att se, det blir svårt att andas.
Den här dagen blir det ju väldigt våldsamt.
Policier är manifestant på land.
Dels image som resummer en jordning av tension.
Scener som väl får beskrivas som kaotiska utspelade sig på flera poler.
De fortlådor har varit deppacerade av de nombrosa repriserna,
som i Sia, Paris.
Obligade att rökla sig inför dagens dag.
Vilka är de här svartklädda människorna som bestämmer sig för att slå sönderstånd?
Enligt Inrikesministeriet, som har försökt kartlägga de här,
är det ett tusental profsvandaler mer eller mindre.
Det är kringresande vänster extremister från flera länder i Europa,
inte bara fränkriker, som är på plats.
Jag har träffat många av de här personerna.
De är naturligtvis supertrevliga när de pratar med svenska tannter.
De är jättetrevliga killar verkligen.
Som är därför att kämpa för demokratin, det hävdar de i alla fall.
Det är så de ser det.
Det låter som ett lite underligt sätt att kämpa för demokratin
genom att slåss med polisen och slå sönderstånd.
Ja, från ett svensk perspektiv så är det ju ett annorlunda sätt,
onäkligen, som vi bedömer odemokratiskt.
När jag pratar med dem så hävdar de att den som bär den verkliga skulden
för allt eventuellt våld, och det är president Macron.
Därför att de menar att hans sätt att styra är brutalt i sig
eftersom han då går emot både folkets och parlamentets vilja
eftersom det inte fick möjlighet att säga sitt om reformen.
Okej.
Det är många som säger att eftersom varken regeringen eller Macron har lyssnat på folket,
så är det legitimt att ta till våld.
Inget annat har ju hjälpt.
Då, som ett komplement till de fredliga demonstrationerna,
så kan det behövas lite våld.
Det är också en peu de violenta.
Det är reformen, men det är de violenta.
Det tycker till exempel Camille Richaud, som jag pratade med.
Men du, Marie, den franska polisen som du beskriver
går ut i tusental och är beväpnade med tårgas och annat.
Är de bra på att lugna ner situationen, tycker du?
Man måste ju ge den franska polisen att det har varit lugnt hela våren.
Det är viktigt att säga.
Sen nu efter att det blev då våldsamt, så kan man ju påminna sig om

att den franska polisen har upprepade gånger fått väldigt kraftig kritik, både från myndigheter och människorets organisationer och så där. Och det har de även fått efter de här demonstrationerna då. Det finns bilder där man bara ser att polisen bara går fram och bara bankar på. Folk som ligger ner, det andas en desperation. Sen är det ju så att Indrikesministeriet är väldigt nogammat. Det är många poliser som har blivit skadade. Det är hittills över tusen poliser som har blivit skadade under de här demonstrationerna sen reformen antogs. Men vi vet inte hur många demonstranter som har blivit skadade, för den siffran har vi inte. Finns det en balansgång att gå här för protesterörelsen? Om de vill fortsätta sätta press på Macron och försöka på något sätt då får honom att dra tillbaka den här pensionsreformen. Finns det en risk om det blir för våldsamt att fransmännen tröttnar på protesterna och att det slår tillbaka? Absolut. Det har varit därför som Faktfereringsrörelsen, som då har varit de som organiserat alla de här generalsträckna och demonstrationerna, har varit så tydliga med att vi vill ha det fredligt. Men samtidigt då när uppenbarligen de här fredliga protesterna hade nolleffekt på regeringen och Macron så har stödet för lite våld ökat. De här metoderna har också ett stöd bland de som leder de här protesterna. Då pratar jag till exempel om vissa parlamentsledamöter och om vissa faktfereringsledare. Det är inte så att jag har hört en enda säga att gå ut och slåss nu unga. Så säger de absolut inte. Men det är ändå lite så här. Man säger att det här våldet är inte mitt ansvar. Man svävar lite utan att säga att det är bra med våld, så säger man heller inte att vi tar avstånd från allt våldpunkt. Men då måste man vara väldigt noga med att man inte utövar för mycket våld, därför då tappar fransmännen tålamodet och vänder sig mot rörelsen. En så länge står man bakom rörelsen. Men det är väldigt viktigt att man hittar en rätt nivå på våldet. Rätt nivå på våldet. Det känns rätt avlägset från en svensk horisont, måste jag säga. Det känns väldigt avlägset från en svensk horisont. Det är väldigt osvensk. En helt annan kultur. Tack, Marie. Idag, torsdag, 6 april, är en ny generalstrejk utlys i Frankrike. Tåg och kollektivtrafik, bensinstationer och skolor kommer att påverkas. Dessutom planeras nya demonstrationer runt om i landet. Och det var allt från Dagens Eko. Vi hörs igen på tisdag. Programledare var Robin Olin och gäst Marie Nilsson Boy. Producerade gjorde jag Ulrika Lindqvist. Mila oss gärna på Dagens Eko, att Sverigesradio.se.